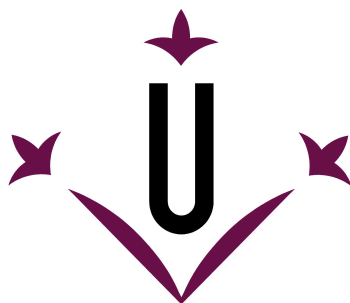

El Voluntariat: un estímul pels estudiants de Treball Social ?

Universitat de Lleida

Natalia Bosch Seguí

Grau en Treball Social

Treball Final de Grau

Pilar Quejido Moliner

Facultat d'Educació, Psicologia i Treball Social

Lleida, 1 de juny de 2015

ABSTRACT

El voluntariat és un fenomen que ha estat present sempre en la nostra societat, encara que, segons el context del moment s'ha atribuït un concepte diferent.

La primera Escola de Treball Social va ser fundada per una gran massa de voluntaris que tenien la necessitat de fer front a les problemàtiques existents d'aquell moment.

Per aquest motiu, el present Treball fi de Grau pretén conèixer quin el grau de participació que tenen els estudiants de Treball Social de la Universitat de Lleida, en l'àmbit del Voluntariat. Com també, identificar els motius que incentiven a què els estudiants realitzin voluntariats i quina és la causa que impedeix als estudiants a fer un voluntariat

Paraules clau: Voluntariat, Treball Social, Estudiants, Motivacions, Participació

Volunteering is a phenomenon that has always been present in our society, although according to the context of the moment has been attributed a different concept.

The first School of Social Work was founded by a great mass of volunteers who had the need to deal with the existing problems at the time.

For this reason, this final project aims to determine what degree of participation of students of Social Work at the University of Lleida, in the area of volunteering. As well as identifying the reasons which encourage students to volunteer and what is the cause that prevents the students from doing volunteer work.

Paraules clau: Volunteering, Social Work, Students, Motivation, Participation.

ARGAÏMENTS

Agrair a tots els professors que m'han acompanyat durant els quatre anys de la carrera, especialment, a la meva tutora del Treball Fi de Grau, Pilar Quejido Molinero, per la seva ajuda, disponibilitat, consells i suport que m'ha anat donant durant tot el procés d'investigació.

Donar les gràcies a tots els estudiants que han col·laborat en la investigació, atès que sense ells aquest projecte no s'hauria estat possible.

Finalment, agrair també, els meus pares, per tot el suport i acompanyament que m'han donat.

ÍNDEX

0. Introducció	Pàg. 5
1. Justificació	Pàg. 6
2. Marc Teòric	Pàg. 8
3. Objectius i Hipòtesis	Pàg. 25
4. Metodologia	Pàg. 26
4.1. Àmbit d'estudi	
4.2. Mostra	
4.3. Mètodes i tècniques d'anàlisi	
5. Descripció i anàlisi de les dades quantitatives	Pàg. 29
6. Descripció i anàlisi de les dades qualitatives	Pàg. 37
7. Discussió dels resultats	Pàg. 44
8. Conclusions	Pàg. 47
9. Bibliografia	Pàg. 50
10. Annex	Pàg. 53

INTRODUCCIÓ

El present treball fi de grau pretén identificar el nivell de participació que tenen els estudiants de Treball Social de la Universitat de Lleida, en l'àmbit del voluntariat social.

A més de conèixer quin és el grau de participació que tenen els estudiants de Treball social, d'aquesta Universitat, també es pretén conèixer quin són els motius que porten i/o que incentiven a què els estudiants realitzin voluntariats en les entitats del Tercer Sector.

Es tracta d'una investigació social, exploratòria i descriptiva perquè a través de la recerca de documentació bibliografia permet aconseguir i obtenir informació, per tal de fer una primera aproximació en el tema de recerca que posterior ajudarà en el desenvolupament descriptiu del treball.

La metodologia utilitzada en la present investigació, per una banda s'ha utilitzat el mètode quantitatiu i per l'altra s'ha utilitzat el mètode qualitatiu, han permès tenir un contacte directe amb els subjectes d'estudi.

El treball es divideix en diferents apartats. Un primer apartat, s'exposa el perquè s'ha escollit aquest tema i no un altre, seguit del marc teòric on es conceptualitza el fenomen del voluntariat, la tipologia, el perfil, les motivacions, així com una reflexió del treball social i el voluntariat. Abans de procedir en el següent apartat es presenten els objectius i les hipòtesis, i metodologia que s'utilitzarà per desenvolupar el treball de camp.

Un segon apartat on és desenvolupa el treball de camp on es poden observar la descripció i l'anàlisi, un cop s'ha fet la interpretació es presenta la discussió dels resultats on es comparen i es verifiquen amb les hipòtesis.

Finalment el treball acaba amb unes conclusions generals de tota la investigació.

1. JUSTIFICACIÓ

Arran de l'experiència com a voluntària en la Fundació d'Arrels Sant Ignasi de Lloia i les meves pràctiques de tercer curs, realitzades a Càritas Diocesana de Lleida, he pogut observar i participar activament en algunes de les tasques que realitzen els voluntaris en les entitats del tercer sector.

En el perfil de les persones que participen en les activitats voluntàries, s'hi ha pogut apreciar que la participació de la població més jove, en aquest cas estudiants universitaris en comparació a la població de gent gran, és minoritària.

Durant la recerca bibliogràfica, he pogut comprovar que el tema escollit és escàs en informació, és a dir, no hi ha informació on es qüestiona o investiga, ja que el perfil que més abunda de persones que realitzen voluntariats, oscil·la en l'edat mitjana (30 -65 anys) de la població. No obstant, durant la recerca bibliogràfica s'ha pogut observar gran quantitat de documents, estudis, articles envers el voluntariat social, el perfil d'aquest, el canvi de perspectiva arran de la crisi ,etc. Però, no he trobat cap investigació on el seu objectiu principal sigui conèixer el motiu pel qual els joves participen o no en el voluntariat social.

Per aquest motiu, considero interessant poder aprofundir una mica més amb aquest tema, per tal d'esbrinar si els estudiants de Treball Social realitzen o no voluntariats, i quin són els motius que porten a realitzar-ne o no.

És d'especial interès estudiar aquest col·lectiu d'estudiants, ja que en moltes organitzacions, el treballador social està en constant contacte amb voluntaris, i aquests col·laboren en la seva tasca. En cap cas aquesta figura, pretén suprimir o substituir l'estat del Benestar pel qual aquesta disciplina està lluitant, sinó que conjuntament es pretén incrementar de manera progressiva el benestar, la qualitat de vida i potenciar el desenvolupament de la comunitat.

El voluntariat social no és una forma mitigada de suplir els Serveis Socials, ni de reduir els llocs de professionals del Treball Social, ni és mà d'obra barata que enriqueixi o implementi la seva acció (Gómez i Mielgo, 1989:81).

Remarcar que els orígens de la nostra professió actual, neix d'accions voluntàries, ja que la primera Escola de treball social va ser fundada per una gran massa de voluntaris que tenien la necessitat de fer front a les problemàtiques existents d'aquell moment. La tecnificació i professionalització que s'ha aconseguit al llarg de la història de la nostra disciplina; ha permès la diferenciació entre els professionals del Treball Social i els voluntaris.

Per tant, considero indispensable que els estudiants del grau de Treball Social coneguin la funció d'aquesta figura, inclús m'atreiria a dir que haurien de tenir cert interès per aquesta figura, hauria de néixer de cadascun dels estudiants pel fet d'estudiar aquesta carrera, i no una altra.

Així doncs, és de gran importància, conèixer el percentatge dels estudiants de Treball Social de la Universitat de Lleida que realitzen voluntariat social, ja que no hi ha cap investigació que estudiï específicament aquest col·lectiu d'estudiants universitaris, sinó que com podem apreciar anteriorment, fins a dia d'avui s'ha estudiat de forma col·lectiva, incloent tots els universitaris, en cap cas centrant-se en una disciplina en concret.

Per tant, aquest estudi és totalment innovador, ja que en un primer moment es pretén conèixer el percentatge de participació en l'àmbit del voluntariat, així com, també saber quines són les causes que porten o no als estudiants de Treball social a fer voluntariat.

2. MARC TEÒRIC

2.1. Contextualització històrica del voluntariat a Espanya

El voluntariat no és un fenomen recent, sinó que té un recorregut històric i cultural el qual l'explica i sustenta. Determinar els orígens del concepte que avui en dia s'entén per voluntariat, no es quelcom fàcil, ja que esta relacionat i sempre ho ha estat amb aspectes socials, econòmics, polítics i religiosos. Per tant, podem dir que es troben en constant reestructuració i transformació social.

Tot i així, encara que hi ha molts factors que influeixen en la seva evolució no és fins al segle XX quan apareix la definició del que avui entenem per voluntariat; fins a les hores les denominacions que hi havia en vers a l'acció voluntària s'identificaven amb la caritat i/o relació d'ajuda.

“El voluntariado como actitud y como comportamiento social es tan antiguo y tan universal que llega a sorprender la facilidad y hasta el asombro con que actualmente se saluda este movimiento, como si fuese la última revelación de la solidaridad social de nuestra juventud”. (Ruiz, 2001)

Según Ruiz de Olabuénaga, asistimos a un fenómeno antiguo reestructurado de forma diferente. La asistencia social no remunerada se ha dado siempre Los Montes de Piedad, las Cajas de Misericordia nacidas durante el siglo XV y la Cruz Roja como Sociedad filantrópica del siglo XIX son ejemplos claros de esto. (Galindo, 2005)

En la trajectòria històrica d'Espanya el concepte del voluntariat ha passat diferents processos que cal esmentar per tal d'entendre el concepte actual.

“En torno al mundo del voluntariado han existido cambios. Cambios en la forma de actuar, de organizarse, en la definición del mismo término; pero también, y no menos importante, cambios en la forma de valorar esos comportamientos” (Mora, 1996)

Per poder fer una aproximació històrica dels processos de la figura del voluntariat en el territori espanyol, cal fer una diferenciació de tres etapes: predemocràtica, transició i l'etapa democràtica.

- **Etapa predemocràtica**

Durant aquesta època Espanya estava sota el règim dictatorial, la participació ciutadana, de les associacions i el voluntariat, es veu afectada i gestionada de manera directa o indirecta, gairebé restringida.

“el régimen de Franco, como resultaba obligado a su naturaleza, limitó y ahogó no pocas expresiones de la acción privada. En algunos casos se trataba de asegurar la indoctrinación, por lo que se concederán monopolios de ciertas actividades sociales voluntarias de la Sección Femenina y al Frente de Juventudes” (Corral, 2003:93)

Així doncs, només les associacions tolerades pel poder polític podien realitzar accions de caràcter socials.

“Las organizaciones de Iglesia, las distintas órdenes religiosas y algunas asociaciones casi estatales formaban este pluralismo reprimido —o corporativismo despótico— que mantenían obras sociales fomentadas y asumidas por el régimen dentro del experimento del nacional-catolicismo” (Mora, 1996)

Durant aquesta etapa la iniciativa privada era gairebé escassa, encara que l'acció social i la participació ciutadana estàs sota règim restringit i controlat per poder polític, no vol dir que no hi hagués persones que durant el seu temps lliure, dediquessin a ajudar de manera desinteressada i gratuïta a les persones més desfavorides.

En aquest moment encara no podem fer referència al voluntariat com avui es defineix, però sí que reuneix algunes de les característiques. Durant aquesta època, es parla del concepte de militància¹.

“en estos años, en España, el voluntariado sólo podía evocar el sentido militar del término. No existía en estos momentos en el universo social el concepto de voluntariado social.” (Mora, 1996)

- **Transició**

A mesura que el franquisme anava perdent poder polític, comencen aparèixer un conjunt ampli de mobilitzacions i associacions sociopolítiques de manera reivindicativa en oposició al règim dictatorial.

¹ S'entén com a militància l'Acció de milar o el Conjunt dels militants d'un partit, un sindicat.

Tot i que fou una etapa de molts canvis, encara no es parla del concepte de voluntariat social, sinó que encara dominava la militància (obrer, cristiana, comunista...).

- **Etapa democràtica**

És en la dècada dels anys 80 quan es comença a parlar d'una implantació mínima, de l'Estat del Benestar, almenys en l'àmbit normatiu.

És en l'etapa de la democràcia on es comença fer referència al concepte del voluntariat, no obstant, anteriorment també hi havia accions d'iniciativa social i solidària que compartien característiques similars a l'acció que en l'actualitat es defineix.

A les hores la figura del voluntariat es contempla de forma negativa i invasora per la resta d'agents socials de l'estat. És el punt de mira dels sindicats, ja que consideren que és una manera d'ocupar llocs de treball a través de mà d'obra barata. Els professionals veuen que la figura del voluntariat posa en perill la seva professió i la pèrdua d'identitat.(Mora,1996)

“Los voluntarios son el residuo que nos queda de la Beneficencia, ya superada por la idea de un Sistema Público de Servicios Sociales. Se establecía una identificación automática de voluntariado con acciones mal desarrolladas, paternalistas, sin una metodología moderna.” (Mora, 1996)

Front aquesta problemàtica entre els dos contextos i a mesura que passa el temps, es pretén replantejar i reflexionar sobre el voluntariat i el paper que desenvolupa en la societat. Les mateixes Administracions Públiques, l'any 1981 la Direcció General d'Acció Social va crear un grup de treball sobre “Voluntariado en la Acción social” amb representants de l'administració i persones de diferents organitzacions voluntàries. (Mora, 1996).

Després de la controvèrsia de la dècada dels anys 80, el voluntariat aconsegueix donar rellevància i reconeixement a la seva funció com actualment es coneix. Així doncs a partir de l'any 1992, aconsegueix la seva etapa d'esplendor, acompanyat de campanyes publicitàries, augmentar la participació del voluntariat en les organitzacions, etc.

2.2.El Voluntariat

El concepte de voluntariat és relativament recent, anteriorment ningú s'hauria identificat així. Tot i que, sempre ha existit l'acció voluntària i/o solidària entre les relacions personals, fins aleshores parlaven de conceptes com ara: caritat, ajuda mútua, beneficència, compromís i fins i tot militància, etc.

Esmentat en l'apartat anterior, no és fins als XX que es comença a fer èmfasi el voluntariat com avui en dia es fa referència. És difícil elaborar una definició precisa de voluntariat, ja que existeixen múltiples definicions de "voluntariat", per tant no ens podem centra amb una única definició.

"Resulta difícil definir el término voluntariado, debido a que se trata de un concepto dinámico que está en relación con el contexto social y que debe adaptarse a las exigencias de la sociedad" (Araque Hontagas, 2009:7)

Agustín Velloso exposa que no es pot proposar una única definició, com tampoc una tipologia universal vers el concepte de voluntariat, ja que cada persona té raons personals diferents per ser-ho, així com també idees i comportament diferent. Encara que considera convenient fer èmfasi a un conjunt de característiques pròpies d'aquest moviment que posseeix uns mitjans i finalitats que ho defineixen, i que els fa diferents de altres institucions socials. (Velloso de Santiesteban, 1999:16)

Tal i com s'ha dit anteriorment, ens trobem davant d'un concepte complex i difícil d'emmarcar amb una única definició com a tal, ja que està en constant contacte amb el context social i s'ajusta a les exigències socials del moment, per tant és una figura que està en constant transformació. A més, no podem delimitar un concepte únic, perquè cada persona és única i diferent, per tant, no podem fixar només una idea de voluntariat en general. No obstant, el concepte de voluntariat comparteix un conjunt de característiques pròpies que el defineixen aquest moviment social que des de els anys 90 ha viscut els seus anys d'esplendor en la nostra societat.

Tenint en compte aquest aspectes a continuació, considero oportú exposar diferents conceptes de voluntariat. Així doncs, segons diferents autors el moviment del voluntariat s'entén de la següent manera:

“El voluntariado surge como una alternativa de participación de la comunidad y como una respuesta colectiva a la cultura de la insolidaridad” (Araque Hontanges 2009:7)

La Llei Estatal del Voluntariat 6/1996 defineix el voluntariat com *“el voluntariado es un conjunto de actividades de interés general, desarrollando por personas físicas, siempre que las mismas no se realicen en virtud de una relación laboral, funcionarial, mercantil o cualquiera otra retribución”*

Segons Andrés García podem definir jurídicament el voluntariat com aquella activitat de caràcter gratuït o no remunerat, desenvolupada lliurement per persones físiques en el context d'una entitat de voluntariat o conformement a programes de voluntariat que han estat reconeguts administrativament com a tals, i que es duu a terme d'acord als principis de solidaritat, complementarietat, gratuïtat, autonomia i participació (Montagut, 2003:137)

La plataforma del Voluntariat de Espanya (PVE), defineix el voluntariat de la següent manera: *“Acción voluntaria organizada es aquella que se desarrolla dentro de una organización sin ánimo de lucro por personas físicas que, de manera altruista y solidaria, intervienen con las personas y la realidad social, frente a situaciones de vulneración, privación o falta de derechos u oportunidades para alcanzar una mejora calidad de vida y mayor cohesión y justicia social como expresión de ciudadanía activa organizada”*

Si fem una anàlisi a les definicions anteriors, podem delimitar el concepte de voluntariat o acció voluntària com aquella acció que realitza una persona física la qual pretén contribuir en la millora de qualitat de vida, de les persones més desfavorides i així millora el benestar social de la societat de caràcter lliure, altruista, solidari i sense afany de lucre.

Per l'autor Imanol Zubero el concepte de voluntariat *“aparece asociado a individuos y entidades cuya acción se realiza desde las claves del altruismo, la voluntariedad, la autonomía la libre iniciativa y los fines no lucrativos” (Zubero, 1999 :91)*

Segons Maria Espinoza Vergara² el voluntariat és *“un medio de acción social solidario mediante el cual personas plenamente conscientes de su responsabilidad para con la sociedad en que viven, realizan durante su tiempo libre algún tipo de servicio a la comunidad, concebida como un medio de*

² Segons Orantes, R; Aragón, N; (2006). *Actividades, programación, habilidades y coordinación del voluntariado del S.XXI*. Jaén: Formación Alcalá.

interrelación o diálogo cuyo objetivo esencial es despertar y generar la propia capacidad de las personas para movilizarse en la solución de sus problemas”

Ken Allen (2001)³ exposa “*voluntariado es cualquier activada que beneficie al prójimo, realizando libremente y sin esperar ninguna recompensa financiera inmediata*”

Ruiz de Olabuénaga (2001) defineix voluntariat de la següent manera “*el voluntariado entendido como un comportamiento por el que un individuo (socio o no de una organización no lucrativa) toma parte, a favor de ésta, en actividades que, ordinariamente, serían remuneradas por ella, constituye una figura social tan ambigua que necesita una definición operativa estricta [...]*” Las definiciones operativas que propone son :

- *Voluntariado en sentido amplio: Todo aquel que dedica una hora al mes, como mínimo, a una organización no lucrativa.*
- *Voluntariado en sentido estricto. Todo aquel que dedica más de 16 horas mensuales a una de estas organizaciones”*

L’entitat de Càritas diocesana defineix el voluntariat com “*Voluntario es el que, además de sus propias labores profesionales, de un modo continuo, desinteresado y responsable dedica parte de su tiempo a actividades no en favor de sí mismo ni de los asociados (a diferencia del asociacionismo), sino en favor de los demás o de intereses sociales colectivos, según un proyecto que no se agota en la intervención misma (a diferencia de la beneficencia), sino que tiende a erradicar o modificar las causas de la necesidad o marginación social*”

El voluntariat segons Creu Roja “*Voluntario de la Cruz Roja Española es toda persona que de una forma reflexiva, solidaria y desinteresada desarrolla una actividad en beneficio de la comunidad dentro del marco de los Fines y Objetivos de la Cruz Roja Española*”.

Per Luciano Tavazza (1995),⁴ puntualitza el voluntariat com “*la acción de un ciudadano que, una vez cumplidos sus deberes de estado (estudios, familia, profesión) y civiles (vida administrativa, política o sindical) se pone a disposición desinteresada de la comunidad, promoviendo la solidaridad. Para ello ofrece energías, capacidades de su tiempo y, eventualmente, los medios de que dispone, como respuesta creativa a las necesidades emergentes del territorio y, prioritariamente a aquéllas que corresponden a los*

³ Segons Orantes, R; Aragón, N; (2006). *Actividades, programación, habilidades y coordinación del voluntariado del S.XXI*. Jaén: Formación Alcalá.

⁴ Tavazza, L (1995). *El nuevo rol de voluntariado social*. Madrid: Lumen.

marginados. Todo ello, preferiblemente, mediante la acción de un grupo que suministre la formación permanente y la continuidad del servicio en colaboración con las instituciones públicas y las fuerzas sociales”

Després d’analitzar diferents estudis sobre voluntariat els autors Chacón y Vecina (2002) delimiten el concepte de la següent manera: “*el prototipo de voluntariado se identifica con una persona que elige libremente prestar algún tipo de ayuda o servicio a otros, que en principio son desconocidos, sin recibir ni esperar recompensa económica alguna por ello y que trabaja en el contexto de una organización formalmente constituida sin ánimo de lucro (o en una Administración)*”

També considero oportú exposar com entén el fenomen del voluntariat segon l’autor Ariel Jerez (1997) el constitueix “*una expresión solidaria de la sociedad civil. Un conjunto organizado de personas que desarrollan actividades de interés general, sin recibir contraprestación económica a cambio*”

Després d’analitzar el recorregut històric i estudiar la trajectòria literària que fan els autors del concepte de voluntariat podem concloure en sentit ampli que és un acció d’interès social, d’elecció lliure i de forma desinteressada i sense espera a canvi una retribució econòmica.

Així doncs, s’entén com a voluntariat, l’acció que realitza un individu de manera lliure, continuada i destinada a oferir i ocupar part del seu temps personal ajudar altres persones, per tal de promoure el benestar social, sense espera remuneració econòmica, però sí una satisfacció personal.

2.3. Tipologia del Voluntariat

L'acció voluntària és molt diversa i intervé en diferents àmbits, ja que no tothom serveix per respondre a un mateix patró de voluntariat. Existeixen diferents tipologies de voluntariat⁵:

- **Voluntariat Social**, pretén donar resposta als col·lectius més vulnerables de la societat, des de una intervenció de caire assistencial, preventiu, terapèutica o de suport.

Per norma general el Voluntariat Social està en les entitats que dediquen l'atenció als col·lectius socials i tenen com objectiu la sensibilització vers la ciutadania, els àmbits d'atenció són els següents:

- Gent Gran
 - Drogodependències
 - Immigrants i Refugiats
 - Exclusió social,
 - Discapacitats físics, sensorials i psíquics.
 - Etc.
- **Voluntariat Comunitari**, la seva actuació es basa en la promoció, dinamització de l'entorn sociocultural, per tal d'aconseguir la integració i millora les relacions de les persones a la vida social. Els col·lectius que atén:
 - Centre Comunitaris.
 - Entitats d'educació en el lleure.
 - Associacions de veïns.
 - Moviments de sensibilització.
 - Etc.
- **Voluntariat Cultural**, l'objecte de l'acció és la cultura, la qual pretén la difusió i la creació d'aquesta. La seva actuació es realitza en els següents àmbits:
 - Associacions de patrimoni.
 - Associacions d'entremesos populars.

⁵ Generalitat de Catalunya (1994); *Curs d'iniciació al voluntariat*.

- Associacions col·leccionistes.
- Etc.
- **Voluntariat Ambiental**, es dedica a les tasques de sensibilització sobre les problemàtiques que afecten a la natura i el medi. Per exemple:
 - Grups Naturalistes.
 - Voluntari Forestal.
 - Protecció d'animals.
 - Etc.
- **Voluntariat de Cooperació Internacional**, són les actuacions que es realitzen a favor d'altres països, des de la de cooperació internacional i l'educació pel desenvolupament.

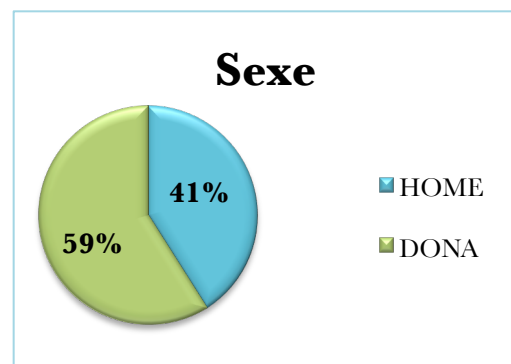
2.4. Perfil del voluntariat

Espanya es situa en un dels països amb menys participació voluntària en relació als països de la Unió Europea, la mitjana senyala un 34%, en canvi l'entremig d'Espanya en quant a participació activa és d'un 18%. (PVE, 2011:95)⁶

En relació, el perfil del voluntariat, és molt recent i poc conegut, ja que no es disposa de molta informació sobre aquesta línia d'actuació, les dades que són les que han transmès les entitats que disposen de voluntariat formal. Segons alguns estudis que s'ha realitzat vers la tipologia de voluntariat que hi ha tendències, grans trets i diferents perspectives que es van repetint i cal remarcar. (Observatorio del Voluntariado, 2013:18).

A continuació s'exposen les diferents perspectives, tendències que es van repetint dins el voluntariat i que així classifica el perfil que en l'actualitat hi ha.

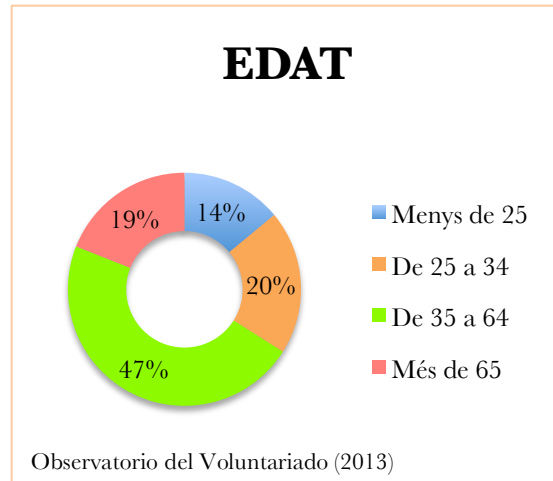
La figura del voluntariat en els últims anys ha viscut una feminització, gairebé més de la meitat que participen en l'acció voluntària són dones respecte als homes. (PVE, (2011:131)

Plataforma del Voluntariado de España (2008)

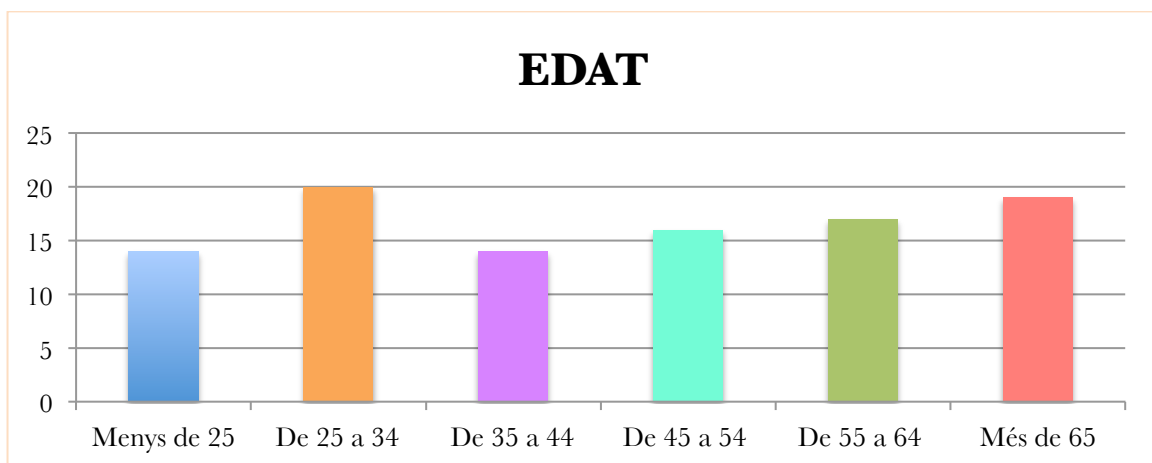
⁶ Plataforma del Voluntariado de España. (2011). *Diagnóstico de la situación del Voluntariado de acción social en España*. Madrid: Ministerio de Sanidad Política.

Pel que fa el perfil segons el grup edats de les persones que realitzen voluntariat a les entitats del Tercer Sector, en major participació es localitza la població adulta de la societat, entre els 35-64 anys, amb un percentatge del 47%, a diferencia de la població més jove (< 25 anys), on la col·laboració és de només un 14%, en relació a la contribució del col·lectiu de gent gran (>65 anys) és de un 19% major que els més joves.(Observatorio del Voluntariado ,2013 : 54)

Tot i així, en els últims anys hi ha hagut un augment en la participació del perfil més jove; aquest augment en el perfil jove es qualifica positiu ja que suposaria que el volum de voluntaris/es està en constant creixement. L'arribada de persones joves afavoreix de manera que assegurin el relleu del perfil més envellit (TSAS,2012:13).⁷

No obstant, si fem una classificació de edats agrupant en franges de 10 anys, el que té major participació (20%) són els joves de entre 25 i 34 seguit de les persones majors de 65 anys amb 19%.

Observatorio del Voluntariado(2013)

⁷ Edis, Equipo de Investigación Sociológica, S.A. *Anuario del Tercer Sector de Acción Social en España*. Madrid. Fundación Luis Vives, 2012

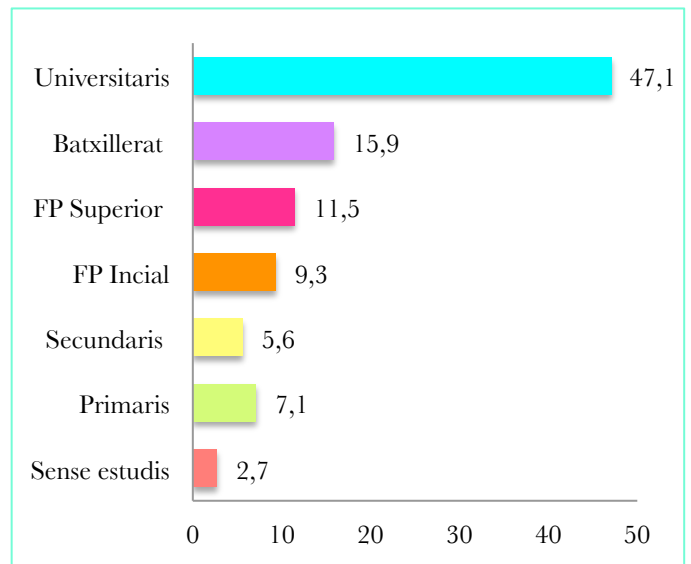
Respecte l'Estat Civil de les persones voluntàries, no es té suficient informació per poder fer una reflexió exacte sobre aquesta variable. Tot i així es fa èmfasi que el 40'4% de les persones voluntàries són solteres, casades o amb parella, un 12,5% són viudes i divorciades.

El 60% dels homes casats comencen a realitzar la tasca de voluntariat a partir del 55 anys en canvi en les dones això no passa tant (12%).

Quant a la participació de la dona esdevé més en les persones solteres amb un 46% que no en les que estan casades (36%). Observatori del Voluntariat ,2013 : 55).

El nivell de estudis que ha realitzat, és una altra variable que ajuda entendre i a caracteritzar el perfil del voluntariat, la literatura especialitzada ha demostrat que les persones voluntaris tendeixen a tenir estudis superiors respecte a les que no en fan. (Observatori del Voluntariat, 2013: 61)

La majoria de persones que realitzen accions voluntàries posseeixen una titulació universitària o superior amb 47,1%, només un 2,7% de les persones que fan voluntariat no tenen cap mena de qualificació.

Observatorio del Voluntariado (2013)

Segons la situació laboral de les persones que realitzar voluntariat només un 31,9% compagina la seva activitat laboral amb el voluntariat, ja que la gran majoria (68%) no treballa. No obstant, cal diferenciar que un 29% són persones que estan jubilades, un 23% són actius desocupats, és a dir es troben en situació d'atur, un 12% són estudiants i una minoria es dediquen a les tasques de la llar (2%). (Observatorio del Voluntariado, 2013: 64)

Referent el temps que dediquen el voluntaris a realitzar les activitats, la mitjana està a una dedicació inferior a les 10 hores setmanals, un 36,6% dedica el seu temps a fer voluntariat de manera ocasional i un 23,5% col·laboren menys de 5 hores setmanals i

un 20,6% hi dedica entre 5 i 10 hores. Només un 7,2% dedica més de 20 hores setmanals. (TSAS, 2012:116).

En el perfil de voluntariat segons l'àmbit d'actuació hi trobem una gran heterogeneïtat d'interessos entre els voluntaris. No existeixen perfils determinats en relació al col·lectiu que atén. Tot i així cal destacar algunes característiques de les persones que actuen en determinats àmbits. (Observatorio del Voluntariado, 2013: 88)

- **Discapacitats.** El perfil de les persones que atén aquest col·lectiu, són estudiants, solters menors de 25 anys i població adulta de 45 a 55 anys divorciats, que compaginen la seva activitat laboral amb el voluntariat i no tenen estudis superiors als secundaris.
- **Infància i adolescència.** Principalment el perfil que atén aquest col·lectiu són joves estudiants, solters.
- **Immigrants i refugiats.** Dins d'aquest col·lectiu trobem dos perfils, primerament, les persones de 25 a 44 amb estudis superiors amb una ideologia d'esquerres i per altra banda, les persones majors de 65 jubilades, creients i de dretes.
- **Drogo dependències.** Majoritàriament homes entre 35 i 54 anys, que tenen estudis primaris o superiors.
- **Salut Mental.** Per una banda persones joves entre 25 i 34 amb estudis de batxillerat i per un altra viudes sense estudis.
- **Exclusió Social.** També existeixen dos perfils, un primer es troba entre les persones solteres de 45 i 54 anys i amb formació professional i un segon perfil format per persones jubilades de més de 65 anys, creients i amb ideologia de dretes.

Per concloure, el perfil es caracteritza amb major presència del sexe femení que no del masculí, majoritàriament de edat adulta i amb estudis universitaris.

2.5. Les motivacions del fer voluntariat

Encara que l'acció del voluntariat sigui una activitat lliure i de forma desinteressada, sense espera retribució econòmica, hi trobem algun motiu que porta a fer-la.

Les motivacions són el conjunt de raons pels quals les persones decideixen iniciar i mantenir una conducta. (Pinder, 1984)⁸

Sastre Jiménez parla dels motius com el quelcom que porta explicar la elecció, la energia i la prestància de les nostres conductes. És a dir per un motiu o altre fem una cosa o altra. No obstant, els motius reals pels quals una persona fa alguna cosa, forma part de la seva pròpia intimitat i consciència i per tant, la qüestió només la pot conèixer un mateix. (Sastre, 2003: 46)

Els motius pels qual les persones realitzen voluntariat són múltiples, es vinculen a la solidaritat, altruisme, humanitaris, sensibilitat social i preocupació per una millor societat. I també a satisfer les necessitats personals (autorealització, carències religioses, polítiques, etc.). (Orantes i Aragón, 2006:166).

Hi ha diferents estudis que parlen del la motivació del voluntariat des de una perspectiva egoista i excloent el concepte d'altruisme com a quelcom vinculant.

Smith (1981)⁹ exposa que l'altruisme era una qüestió insignificant alhora de incentivar a les persones a fer voluntariat.

Un altra estudi on l'autor Lammers (1991) manifesta que els voluntaris cerquen la satisfacció en la realització de les tasques, una experiència agradable amb altres voluntaris i l'arenatge d'habilitats instrumentals, concloent que el principal al·licient no era ajudar als demés. (Chacón i Venecia, 2002:39)

Amb la mateixa línia, Oda (1991) on descobreix que les motivacions més freqüents alhora de decidir realitzar o no un voluntariat, són les egoistes i no les orientades als demés. (Chacón i Venecia, 2002:39)

Així doncs segons aquest estudis, l'acció voluntària no esdevé per ajudar els demés sinó que es basa en aconseguir beneficis propis, com el estatuts, prestigi, satisfacció personal, fet que defineixen com egoistes les motivacions dels voluntariats. (Chacón i Venecia, 2002:39)

⁸ Citat per: Chacón, F. i Vecina, M.(2002); *Gestión Del Voluntariado*. Análisis e intervención social. Madrid. Síntesis, S.A. (p.38)

⁹ Citat per Chacón, F., Venecia, M.L. (2002). *Gestión del Voluntariado*. Análisis e intervención social .Madrid. Síntesis. (pag. 39)

D'altra banda Aves Report (1969) ¹⁰conclou que les motivacions dels voluntaris són una mescla d'interès per ajudar els demés, interès personal i obligació social. (Chacón i Venecia, 2002:40)

Segons l'estudi que han realitzat els autors Chacón i Venecia, consideren que hi ha dos raons per definir les motivacions que expliquen el perquè han decidit realitzar voluntariat i perquè continuen. En primer lloc, les motivacions heterocentrades que són les que influeixen més alhora de prendre la decisió de ser voluntari/a, aquestes motivacions estan vinculades amb l'altruisme. En canvi es autocentrades són les motivacions intrínseques personals, és a dir, la satisfacció personal, l'aprenentatge professional etc.

Conforme l'estudi de *Datos sobre el voluntariado en España*, davant de la pregunta quins són els principals motius per fer voluntariat, un 33,5% han respost que sentir-se útil i un 32,5% per ajudar als demés.

En canvi la mateixa pregunta a les persones que durant els últims 12 mesos han realitzat voluntariat, consideren que l'al·licient principal és ajudar als demés amb un 39,5% a diferència del 22,2% que considera que el principal motiu és per sentir-se més útil.

Finalment, segons els *Datos sobre el Voluntariado en España*, les raons pel quan no fan voluntariat les persones és per falta de temps i falta d'interès personal.

2.6.Marc Legal del voluntariat

L'Acció voluntària ha existit des dels anys remots, però el marc legislatiu a l'Estat Espanyol no es desenvolupa fins a l'inici de la democràcia, atès que la demanda del voluntariat augmenta gairebé un 52%, a partir de l'any 1986 quan comencen aparèixer les organitzacions no lucratives. (Mendiluce,1999:231)

Amb relació al creixement de les ONG's neix la necessita d'emmarcar el moviment del voluntariat en un marc legal.

¹⁰ Citat per Chacón, F., Venecia, M.L. (2002). *Gestión del Voluntariado*. Análisis e intervención social .Madrid. Síntesis. (pag. 40)

A nivell internacional trobem recomanacions vers el voluntariat com, el Dia Internacional del Voluntariat, de 17 de desembre de 1995.

Pel que fa la normativa Europea fem referència la Carta Social Europea aprovada a Turin el 18 d'octubre de 1961, rectificada per Espanya l'any 1980.

La Resolució del Parlament Europeu sobre Voluntariat de 16 de desembre de 1983, reconeix que el voluntariat és una activitat d'interès general i que el desenvolupament d'un infraestructural és imprescindible per a l'eficàcia de les polítiques d'aquesta. (Aragón i Orantes, 2006:23) a la Declaració Universal sobre Voluntariat emesa per l'Associació Internacional d'Esforços Voluntaris (IAVE)¹¹ al Congrés Mundial Live 90, celebrat a París el setembre de 1990, així com també, la Carta Europea dels Voluntariat proposada per Volonteurope promocionant la idea de voluntariat i recolzant el treball d'aquest. (Aragón i Orantes, 2006: 20).

Referent al marc legal de l'Estat Espanyol trobem la Constitució de 1978, on en l'article 9.2.¹²ordena que els poders públics han de facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida econòmica, política, cultural i social. Un dels motius pel qual es crea Llei 6/1996, de 15 de gener, del voluntariat, que neix amb l'objectiu de regularitzar les actuacions dels ciutadans que participen per satisfer els interessos i necessitats, on la responsabilitat és de l'Estat.

Les Comunitats Autònomes també han promulgat un marc legislatiu en relació al voluntariat, en aquest cas, fem èmfasi a la Llei 25/1991, de 13 de desembre que fa referència a la Comunitat Autònoma de Catalunya i per la qual es crea l'Institut Català del Voluntariat.

2.7. Voluntariat i Treball Social

En la història de l'acció social trobem una llarga trajectòria, el Codi de Hammurabi, activitats caritatives, benèfiques i filantròpica destinades atendre les necessitats humanes.

¹¹ IAVE: Internacional Association for Volunteer Effort

¹² Article 9.2 Correspon als poders públics promoure les condicions perquè la llibertat i la igualtat de l'individu i dels grups en què s'integra siguin reals i efectives; remoure els obstacles que impedeixin o dificultin la seva plenitud i facilitar la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social.

No és fins al XIX i a principis del XX, quan es comença assumir la responsabilitat l'Estat. (Rubí, 1991:53)

La implantació del voluntariat social no pretén suplir els serveis socials, ni reduir llocs de treballadors socials, tampoc és mà d'obra barata. (Gómez i Martínez, 1989:81).

L'origen del treball social actual, neix de l'acció del voluntariat, fins aleshores les persones que atienien a les necessitats socials eren realitzades per persones amb bona voluntat i voluntaris. Així doncs l'acció voluntària constitueix la llarga història de la prehistòria de la professionalització.

De fet la primera Escola de Treball Social fou creada per un moviment de voluntaris. La història del treball social s'ha encarregat de reconstruir, canviar i redefinir el conceptual actual de voluntariat i definir els mètodes, tècniques que determinen la professió del Treball Social. (Gómez i Martínez, 1989: 82).

Les diferències que hi ha entre el voluntariat i els professionals queden reflecties a la llei del voluntariat, amb els deures i drets d'aquest. En algunes ocasions això no s'esdevé a la pràctica i es pot considera el voluntariat com a mà d'obra barata i fins i tot pot ocupar llocs de treball de personal qualificat. En cap cas es pot plantejar l'acció voluntària com una tasca supprimeixi el professional. Si no que la relació que es planteja es complementaria, mai suplementaria. El voluntariat no és una forma d'aconseguir experiència professional, com tampoc millora el propi currículum, o col·labora amb institucions de prestigi social. No és una acció de motivacions egoistes ni per aconseguir interessos personals, sinó que és una voluntat de servir i compromís els altres. No obstant, és normal que s'obtingui satisfacció com a persona i professional, en el seu desenvolupament, però en cap cas, s'ha de cercar a priori aquesta finalitat. (Montagut, 2003:106)

El que diferencia i defineix el voluntariat quant als professionals de l'àmbit social és la manera d'actuar, no des de la metodologia sinó des de la finalitat d'actuació (perquè i per aquí), ja que els professionals té una qualificació, una formació especialitzada i obté una remuneració a canvi. Així doncs el voluntariat no és un professional encara que actua amb professionalitat amb l'objectiu sensibilitzar i canviar la societat. (Montagut, 2003:110)

A més, els professionals a diferència dels voluntaris, és necessària una formació acadèmica que permeti tenir una visió més àmplia dels agents que intervenen en el benestar social i una comprensió de les necessitats professionals que això provoca. També han de tenir més en compte la importància de realitzar formació continuada, ja que es treballa amb la realitat social, la qual es troba en constant transformació i reestructuració. (De Lorenzo, 2012: 235)

Una de les competències del treballadors socials és organitzar i gestionar la secció de l'activitat voluntària. (De Lorenzo, 2012: 249)

3. OBJECTIUS I HIPÒTESIS

3.1.Objectius

3.1.1. General

Conèixer el nivell de participació dels estudiants del grau de Treball Social de la universitat de Lleida en l'àmbit del voluntariat.

3.1.2. Específics

- Detectar si coneixen el paper del voluntari dins les organitzacions del tercer sector.
- Identificar si realitzen alguna activitat del voluntariat .
- Conèixer els motius pel qual decideixen realitzar o no un voluntariat.

3.2.Hipòtesis i idees prèvies

- Els estudiants de Treball Social de la Universitat de Lleida no realitzen voluntariat en entitats del Tercer Sector.
- Les entitats del Tercer Sector i la Universitat no consideren els estudiants com a col·lectiu diana a l'hora de realitzar voluntariat, ja que gairebé no realitzen campanyes informatives i, per tant, els estudiants de Treball social no saben quin procés han de seguir per realitzar un voluntariat.
- El motiu pel qual no realitzen voluntariat és perquè no s'identifiquen amb el perfil que actualment està realitzant activitats voluntàries.
- Els Estudiants de Treball Social no perceben la importància que pot tenir per la seva formació fer un voluntariat en el camp social.
- No fan voluntariat perquè consideren que la figura del voluntari posa en perill el treball del professional.

4. METODOLOGIA

La present investigació social, és una investigació exploratòria i descriptiva perquè a través de la recerca de documentació bibliografia permet aconseguir i obtenir informació, per tal de fer una aproximació en el tema de recerca que posterior ajudarà en el desenvolupament descriptiu.

Les diferents tècniques, qualitatives i quantitatives que utilitzaré, em permetran tenir un contacte directe amb els subjectes d'estudi i poder adaptar-me més a la realitat social que vull analitzar, cosa que em permetrà organitzar la informació d'una manera més concreta.

4.1. Àmbit d'estudi

En aquest projecte de final de grau es pren com a font geogràfica d'estudi els estudiants de la Universitat de Lleida, que actualment estiguin matriculats al Grau de Treball Social.

4.2. Mostra

La població diana d'estudi ha estat la dels estudiants del Grau en Treball Social de la Universitat de Lleida, del curs acadèmic 2014-2015.

Els criteris de selecció que van determinar la participació és que fossin estudiants del Grau en Treball Social. I els Criteris d'exclusió van ser de lliure elecció, és a dir no voler participar.

4.3.Mètodes i Tècniques d'investigació

Segons les tècniques que s'utilitzen alhora de recollir les dades i analitzar-les podem situar-nos en una metodologia o una altra. Pel que fa el mètode quantitatiu la informació és extreta en la realització d'enquestes que posterior a l'anàlisi es representa amb gràfiques, taules, etc. En canvi, el mètode qualitatiu es basa en l'observació, realització d'entrevistes, grups de discussió, etc. on l'anàlisi i la interpretació de dades s'obté del discurs i descripcions que fan els participants. (Ruiz Olabuénaga, 2003).

Per poder realitzar el present treball, s'utilitzaran tècniques d'investigació qualitatives i quantitatives.

S'utilitzarà el mètode quantitatiu centrat en l'enquesta i/o qüestionari, per poder conèixer el percentatge d'estudiants que realitzen voluntariat i tenir una aproximació estadística.

García Ferrando (1994:147) defineix l'enquesta estadística com a una *“investigación realizada sobre una muestra de sujetos representativa de un colectivo más amplio, que se lleva a cabo en el contexto de la vida cotidiana, utilizando procedimientos estandarizados de interrogación, con el fin de obtener mediciones cuantitativas de una gran variedad de características objetivas y subjetivas de la población.”*¹³

En relació a identificar quin són els motius porten als estudiants a realitzar voluntariat en les entitats del Tercer Sector i/o conèixer quina és la causa que impedeix als estudiants, la metodologia que s'utilitzarà té un enfocament qualitatiu on a través d'investigar i analitzar el discurs que s'obtindrà de les persones que participen en el grup de discussió, es podrà arribar a conèixer i entendre els diferents aspectes de la realitat que es vol estudiar.

La tècnica del grup de discussió *“la discusión de grupo constituye [...] una toma de contacto con la realidad, o mejor una reproducción teatral de la misma, en condiciones más o menos controladas, en las que los miembros del grupo colaboran en la definición y en el texto de sus propios papeles, semidirectivamente orientados por un director más o menos experimentado...”* (A.Ortí,1986:181)¹⁴

Aquesta tècnica permetrà complementar i aprofundir la informació d'aquells aspectes que a través de les enquestes no s'ha pogut obtenir.

A més, com així ho exposa Valles (1999; 307), els grups de discussió tenen avantatges en quant a:

- Economia de temps i diners.

¹³ Citat per: Rubio M,J; Varas J; (1997). *El análisis de la realidad en la intervención social*. Metodos y técnicas de investigación. Madrid : CCS

¹⁴ Citat per: Rubio M,J; Varas J; (1997). *El análisis de la realidad en la intervención social*. Metodos y técnicas de investigación. Madrid : CCS (1997:334)

- Flexibilitat; es pot utilitzar diverses temàtiques...
- Interacció grupal: estimulació, seguretat, espontaneïtat de grup, interacció discursiva social...

5. DESCRIPCIÓ I ANÀLISI DE LES DADES QUANTITATIVES

En aquest apartat s'exposen les dades obtingudes dels qüestionaris¹⁵ que es van passar als estudiants del Grau de Treball Social de la Universitat de Lleida.

No obstant, remarcar que no són dades representatives, sinó que orientatives, ja que la mostra obtinguda, no és suficient per analitzar i extreure uns resultats 100% fiable.

Taula 1. Total d'enquestes realitzades per cursos

	ENQUESTES REALITZADES	%
1r Curs	27	22
2n Curs	37	31
3r Curs	24	20
4t Curs	33	27
TOTAL	121	100

S'han enquestat un total de 121 estudiants del Grau en Treball Social, una mitja de 30 alumnes per curs. Tot i que, no hi ha molta diferència amb el nivell de participació, podem observar el cursos amb menys participació són el primer curs i tercer, pel que fa el curs amb més participació amb el 30% és segon, però amb una diferència poc rellevant al quart curs.

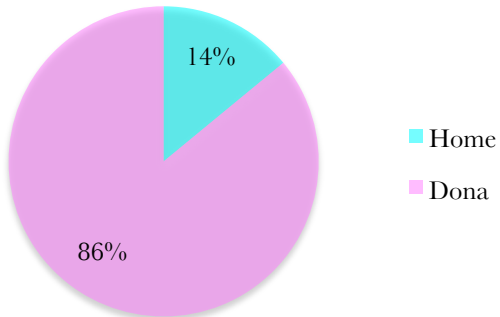
Taula 2. Total d'enquestes realitzada per cursos i segon sexe

	Dones	%	Homes	%
1r Curs	24	23	3	18
2n Curs	30	29	7	41
3r Curs	20	19	4	24
4t Curs	30	29	3	18
TOTAL	104	100	17	100

De les 121 persones enquestades observem que majoritàriament són dones amb una mitja de 26 dones i 4 homes per curs. Només 17 dels participants són homes.

¹⁵ Veure el qüestionari que s'ha passat a l'annex 1.

Distribució de la participació en l'àmbit del voluntariat per grup de sexe

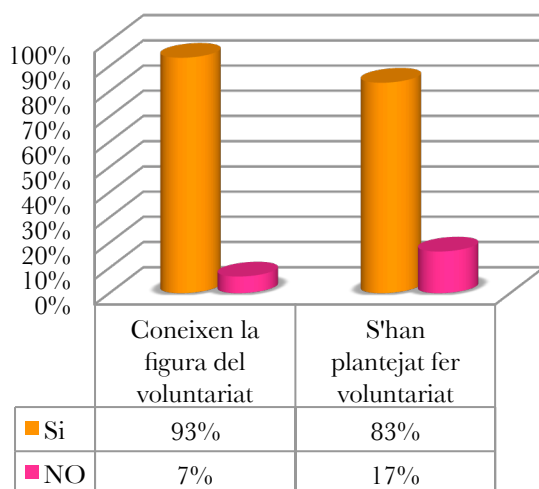
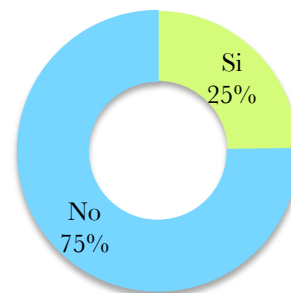

El nivell de participació dels estudiants de Treball Social en l'àmbit del voluntariat, observem que el percentatge de les dones és molt superior al dels homes.

Aquesta diferència és perquè és una carrera amb poca presència masculina, en comparació a altres.

En relació a la participació dels estudiants del grau de Treball Social de la universitat de Lleida en l'àmbit del voluntariat, podem observar que una minoritària d'estudiants realitza voluntariat, només un 25% de les persones enquestades en fan, i el 75% dels participants no en fa.

Grau de participació en l'àmbit el voluntariat

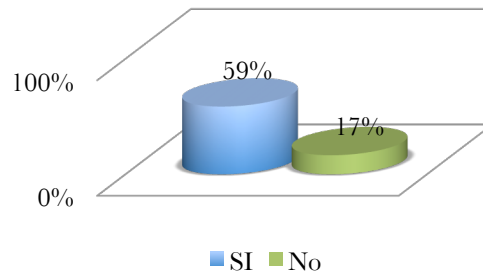

Tot i així, gairebé la majoria 93% dels estudiants manifesta conèixer la figura del voluntariat, només el 7% la desconeix.

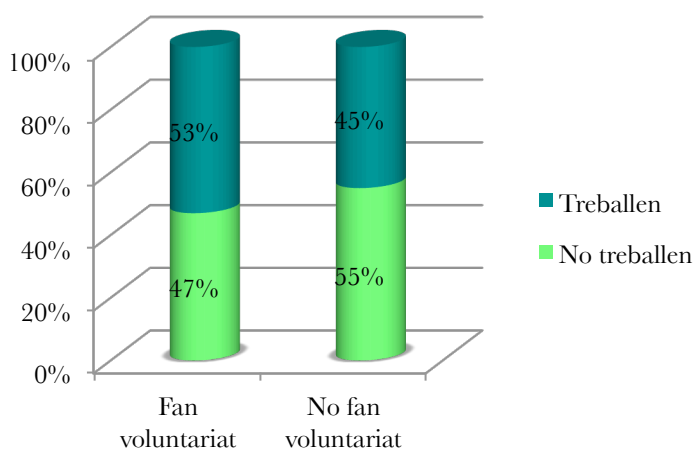
Un 83% dels participants s'han plantejat fer voluntariat durant la trajectòria universitària i un 17% ni tan sols s'ho ha plantejat.

No obstant, dels 91 universitaris que han respost no fer voluntariat, el 59% s'han plantejat realitzar voluntariat, en algun moment. Només el 17% dels participants no s'ha plantejat fer-ne.

Distribució de les persones que no fan voluntariat segon si s'ho han plantejat o no realitzar-ne

Distribució dels estudiants segons si estan treballant o no

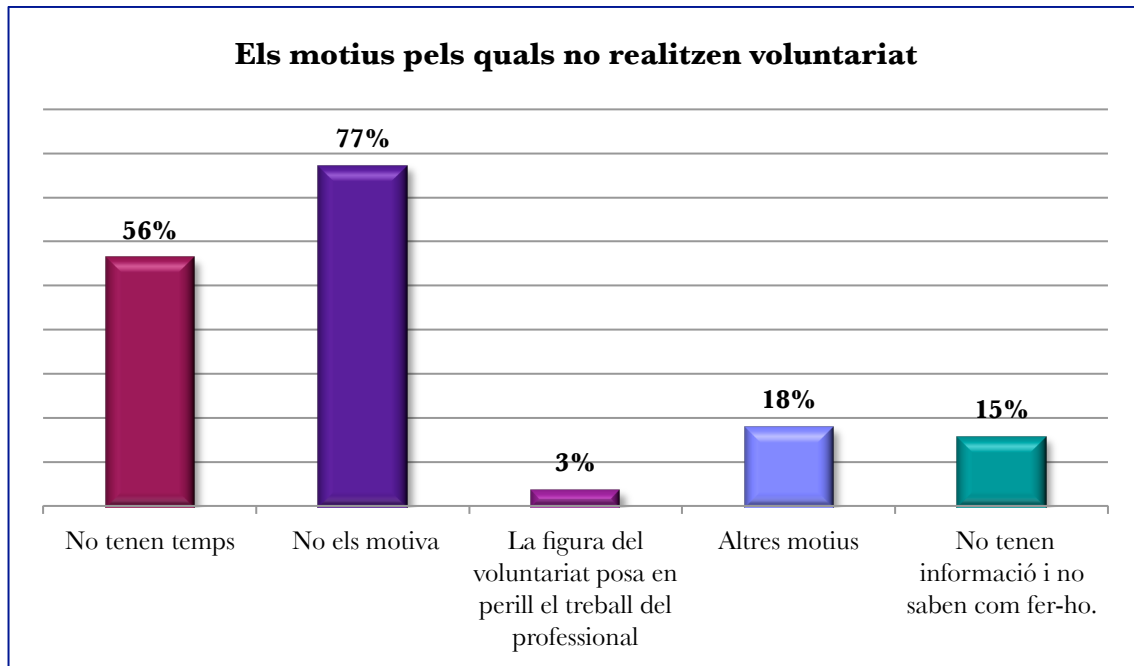

Respecte a els estudiants que fan voluntariat podem observar que el 53% d'aquests està treballant¹⁶ i fent voluntariat al mateix moment, amb una diferència poc rellevant dels que no treballen i en fan.

Sobre els que no fan voluntariat un 45% exposa que treballa i el 55% no

treballa però tampoc realitzen voluntariat, considerant que no ho fan, principalment perquè no tenen temps.

¹⁶ Majoritàriament, treballen durant els caps de setmana, a mitja jornada i/o de manera ocasional.

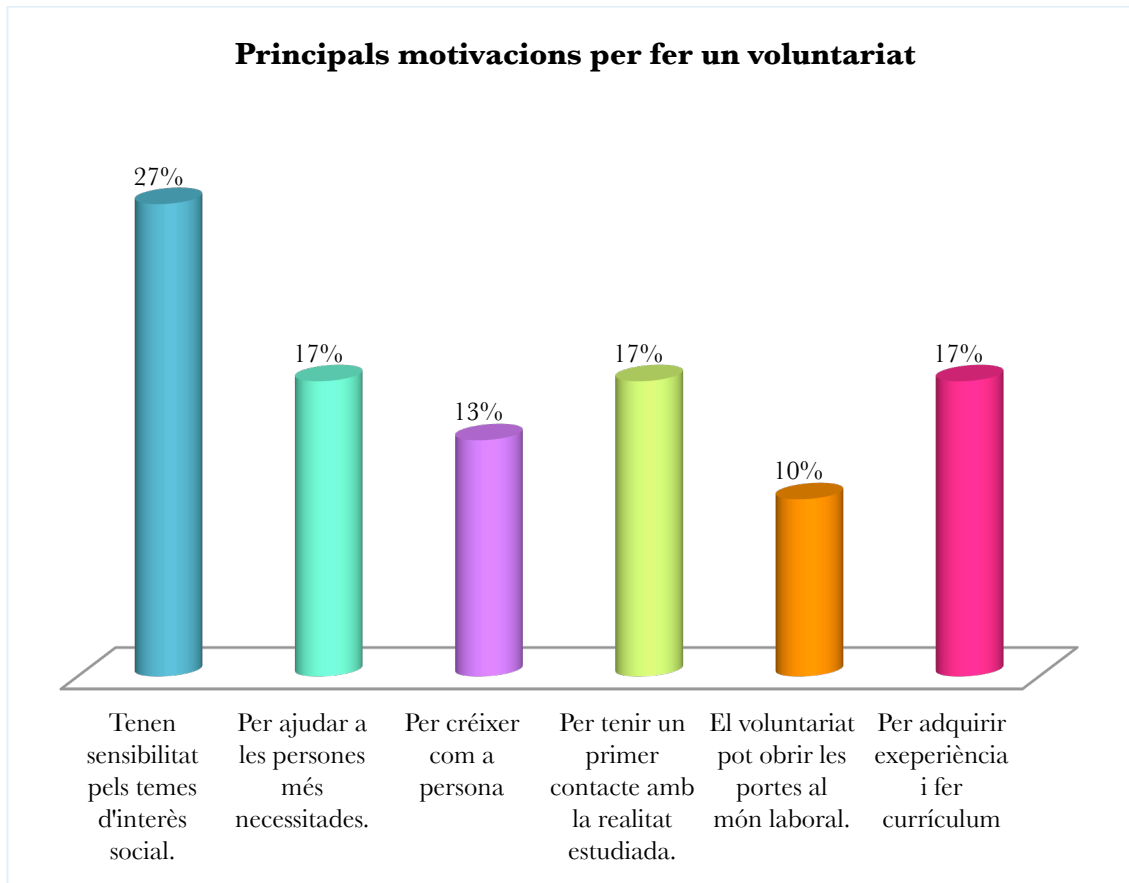

Gairebé més de la meitat dels estudiants enquestats de Treball Social no realitzen voluntariat perquè no disposen de suficient temps per fer-ho. Però la gran majoria d'estudiants, (77%) no ho fan perquè no els motiva la tasca del voluntariat.

Un 15% del col·lectiu que no participa manifesta no tenir informació ni mitjans per arribar-hi. Un percentatge insignificant considera que la figura del voluntariat posa en perill el treball del professional.

El 18% dels estudiants que exposen tenir altres motius, per no col·laboren en activitats voluntàries manifesten que actualment no realitzen voluntariat, per una qüestió de manca de temps, tot i així ocasionalment si han participat en accions voluntàries, com per exemple les campanyes de recollida d'aliments que realitza el banc d'aliments.

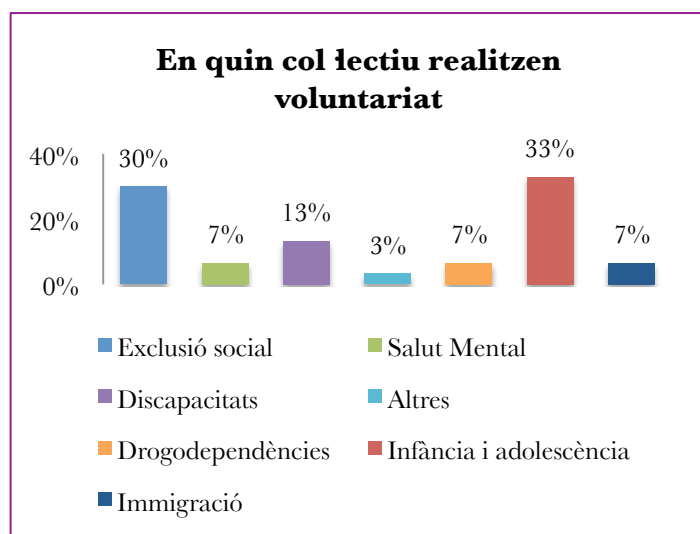
Només el 3% dels estudiants, considera que la figura del voluntariat posa en perill les funcions dels tècnics (Treballadors/es Socials, Educadors/es social, etc.)

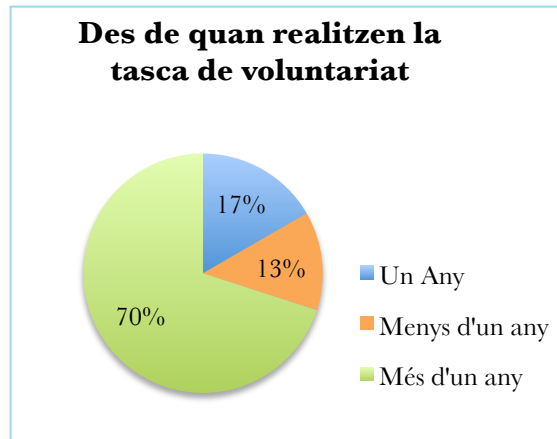
La motivació principal que porta a fer voluntariat als estudiants del grau en Treball social, podem observar que és la sensibilitat pels temes d'interès social, seguit de l'afiliat per ajudar als altres, amb el mateix percentatge trobem que els participants realitzen voluntariat per tenir un primer contacte amb la realitat social i per poder adquirir experiència i fer currículum. En última instància ho fan per créixer com a persona i perquè és una via per obrir les portes al món laboral en un futur.

Els col·lectius en més participació per part dels estudiants de Treball social són infància i adolescència i exclusió social, tenint en compte que dins l'àmbit de la infància i adolescència inclou el voluntariat en l'esplai i el cau.

L'àmbit de discapacitats és el tercer amb més participació

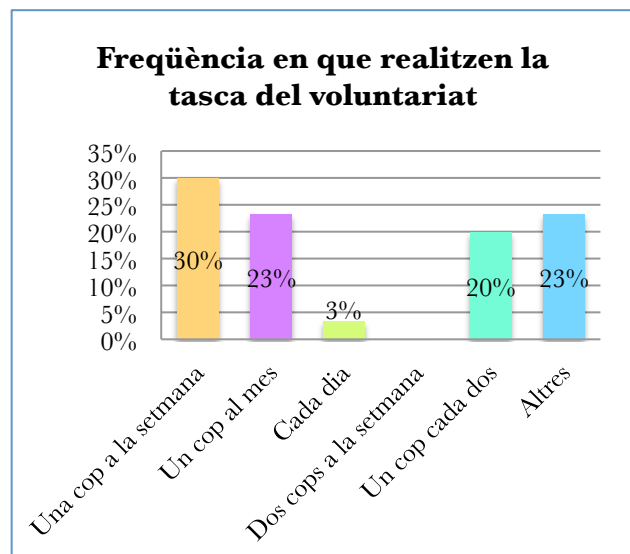

amb un 13% i amb el mateix percentatge hi trobem la secció de salut Mental, drogodependències i immigració. Finalment, observem una minoria (3%) realitza voluntariat en més d'un col·lectiu.

Gairebé més de la meitat el 70% fa més d'un any que realitzant voluntariat, amb una mitja de 4 anys aproximadament. Només un 13% fa menys d'un any que ha iniciat l'acció voluntària i un 17% dels participants fa un any que han començat a realitzar la tasca del voluntariat.

En relació amb quina freqüència realitzen la tasca del voluntariat observem que el 30% dels enquestats ho fan un cop per setmana, amb el 23% trobem que ho fan un cop al mes, o de forma ocasional (altres). Un 20% dels estudiants realitza la tasca del voluntariat un cop cada dos setmanes i una minoria ho fa cada dia.

Tots els participants que realitzen voluntariat, consideren que la tasca del voluntariat afavoreix a l'hora de formar-se com a futur professional de l'àmbit social.

Segons els estudiants del grau de Treball social que participen en

l'àmbit del voluntariat la manera en que aquesta tasca afavoreix vers el futur professional, és que permet adquirir experiència, posar en pràctica la teoria estudiada, així com també conèixer la realitat social que en un futur treballaràs. A més, de millorar habilitats personals, la resolució de problemes i créixer com a persona.

Taula 3. Distribució segons la satisfacció i angoixa de la tasca de voluntari

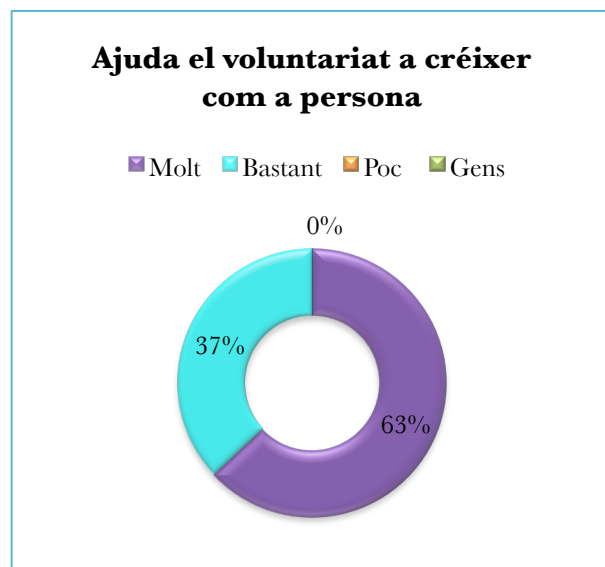
	Satisfacció	Angoixa
Molt	80%	-
Bastant	20%	7%
Poc	-	50%
Gens	-	43%

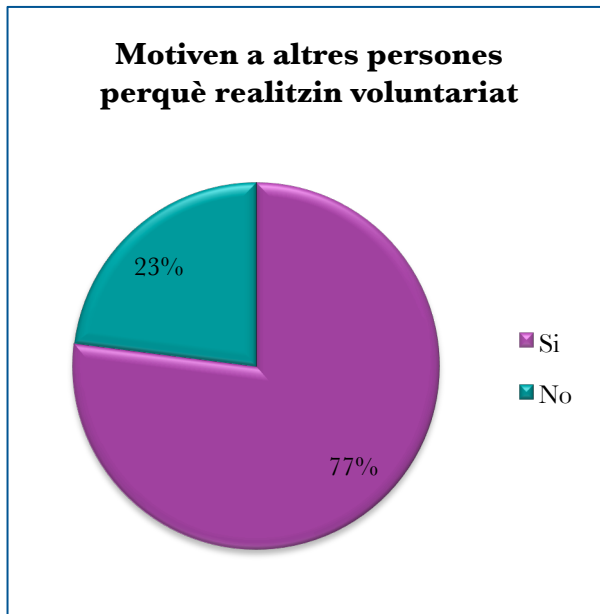
Pel que fa la tasca del voluntariat és molt satisfactòria gairebé en la majoria dels participants només un 20% considera que la satisfacció que obtenen realitzant la tasca del voluntariat, no és molt ni poc, sinó que és quelcom neutra.

En quan a l'angoixa que provoca la tasca del voluntariat, majoritàriament consideren que provoca poca o gens d'angoixa i el 7%, una minoria considera pateixen una angoixa.

Més de la meitat de les persones enquestades consideren que realitzar voluntariat ajuda molt, a créixer com a persona, la resta 37% dels participants opina que ajuda bastant.

Cap de les persones, pensa el contrari en quan a l'acció del voluntariat.

La gran majoria (77%) dels Estudiants de Treball Social que realitzen una activitat voluntària, intenta motivar altres persones perquè facin voluntariat, la resta dels universitaris que fan voluntariat 23% no motiven altres

6. DESCRIPCIÓ I ANÀLISI DE LES DADES QUALITATIVES

En aquest apartat presenten les reflexions que s'han obtingut en els grups de discussió, ens permetrà poder contrastar les dades obtingudes de les enquestes, com també aprofundir i extreure dades que mitjançant el qüestionari no es poden obtenir.

Durant el procés d'investigació s'han realitzat dos grups de discussió amb alumnes que estudien Treball Social, un primer grup que es va compondre per 8 persones de diferents cursos, de les quals 5 no realitzaven voluntariat i 3 sí. I un segon estava format per 7 persones, dels quals la majoria si feien voluntariat i només 2 d'ells no en feien.

Els temes que es van poder discutir són els següents:

- El voluntariat i la figura del voluntari.
- La importància del voluntariat en els estudis de Treball Social.
- Els motius pels quals els estudiants fan o no voluntariat.
- Perfil del voluntariat.

A continuació, s'exposen algunes aportacions que van fer els participants per tal d'aprofundir més en l'objecte d'estudi, com també corroborar i aprofundir les qüestions que s'han plantejat en l'anàlisi quantitatiu.

Pel que fa la **figura del voluntariat**, la major part dels estudiants del grau de Treball Social coneixen el paper que realitza el voluntari en les entitats del Tercer Sector, encara que una minoria consideren que les persones que no realitzen aquesta acció no poden conèixer el 100% la figura, així com tampoc, allò que comporta ser-ho (tasques, funcions ...)

“Pots conèixer la figura, però per saber allò que implica o el que és ser voluntari fins que no estàs ficat no ho pots saber del tot, ja que quan hi estàs dins ten adones de què s'ha de tenir més compromís i t'adones de què s'han de fer més coses de les que et plantejaves en un primer moment, i moltes altres coses, que si no en fas no se sap lo que implica ...”

(Aitor, Voluntari)

La gran majoria descobreix per si mateix que i quin paper té el voluntariat, vist que la informació que obtenen des les entitats i de la mateixa Universitat és escassa.

“la conec perquè he experiment i he vist que és ser un voluntari, ningú m’ha informat, sinó que ho he fet per interès propi, perquè en la nostra carrera si es fa voluntariat pots aprendre més. més fent voluntariat”
(Marina, No voluntària)

“T’has de cercar la vida, si de tant en tant fan una xerrada hi aniria, però si ara en vull fer he de preguntar a la gent que en fa que és el que recomana, realment ens hem de cercar molt la vida per poder arribar a conèixer-la a fons”
(Núria, No voluntària)

Encara que des de la universitat no incentiva el voluntariat, alguns dels participants opinen que per tal de potenciar el col·lectiu més jovent en l'àmbit del voluntariat no només s'hauria de fer en la nostra facultat sinó que a totes en general

“penso s’hauria de donar més informació no només a les carreres d’educació i l’àmbit social, sinó totes les carreres en general ... perquè un enginyer no pot fer voluntariat? Perquè només està enfocat en l’àmbit de l’educació, jo crec que s’hauria de fer promoció de cara el jovent en general”
(Mercè, No voluntària)

“el voluntariat no té per què ser vinculant la carrera de treball social, sinó que és una decisió personal pròpia, ja que el voluntariat no engloba sempre tasques de treballador socials ni educadors socials, sinó que són altres les funcions les que fan, per això no hem de pensar que en un voluntariat hi ha d’haver més estudiants de treball social i/o d’educació social, ja que ho pot ser qualsevol”
(Joan, Voluntari)

Per tal de potenciar els estudiants de Treball Social, els participants pensen que des de la Universitat i des de les organitzacions del Tercer Sector que compten amb la figura del voluntariat, s'hauria d'incentivar més l'activitat del voluntariat, ja que com s'ha dit anteriorment aquesta és escassa, perquè alguns d'elles estan motivats però no tenen prou informació de com arribar.

“mus ho havíem plantejat per fer-ho aquest any, no ens hem anat informant i ningú ens ha dit res, però clar ho hem anat deixant i un dia anirem a mirar voluntariat i no s’ha fet mai, per açò si es dones més informació potser ja estariem fent un voluntariat”
(Aina, No voluntària)

“Si fessin més publicitat, penso que hi hauria més gent que faria voluntariat, almenys a mi m’hauria agradat que s’hagués vingut alguna entitat a fer-no una xerrada, ja que em vaig tenir que cercar molt la vida per fer-ho.”

(Marta, voluntària)

“estaria molt bé que des de la Universitat potencies el voluntariat i també des de les mateixes entitats també”

(Guillem, No voluntari)

“des de la universitat el que faria és una llista de totes les entitats que ofereixen voluntariat i els programes, de manera que sigui més visible, però sense imposar-ho”

(Anna, Si voluntària)

D’altres en canvi, consideren que no és necessari es facin xerrades informatives per potenciar el voluntariat, atès que no augmentarà el voluntariat per aquest fet.

“es poden fer totes les xerrades informatives que vulguis però penso que la gent que vol fer voluntariat ja n’està fent, no crec que això impliqui un augment, ja que si estàs motivat, en fas i sinó no”

(Jordi, no voluntari)

Sobre la **importància que pot tenir el voluntariat** vers aquesta disciplina, la majoria dels estudiants de treball social perceben com a positiu compaginar els estudis amb una acció voluntària, ja que, permet que els estudiants puguin relacionar la teoria amb la pràctica que realitzen en l’àmbit d’actuació.

“t’ajuda a desenvolupar i plantejar millor els casos pràctics que realitzem en algunes assignatures de la carrera. També permet relacionar millor la teoria exposada en les classes amb els moments viscuts als voluntariats”

(Silvia, Voluntària)

“jo crec que fer un voluntariat al mateix moment que estudies és un al·licient que permet continuar la carrera, ja que a vegades les assignatures que estàs cursant no acaben de motivar-te”

(Núria, No voluntària)

“penso que des de la universitat s’hauria d’incentivar el voluntariat, ja que fent voluntariat veus coses que has estudiat i a la inversa. Jo ho he notat molt”.

(Maria, Voluntària)

“el voluntariat et dona molta informació que des de la mateixa universitat no et donen, et permet conèixer col·lectius que si no vas a fer les pràctiques, no els coneixies”

(Marta, Voluntària)

“fer voluntariat t’ofereix més informació sobre un àmbit en concret però formació és igual per a tots, o així hauria ser”

(Jordi, No voluntari)

“Per la meua experiència és molt millor haver fer voluntariat al mateix moment que estic estudiant, perquè no només t’ensenya habilitats sinó que moltes més altres coses de la vida com afrontar problemes, el respectar, el compromís, mil coses que si no fas una cosa voluntàriament, no les adquireixes.”

(Aitor, Voluntari)

Tot i que majoritàriament els estudiants consideren de gran importància fer voluntariat durant els anys universitaris, vist que els permet créixer com a persona i professionalment.

Per un costat, la major part consideren que la figura del **voluntariat posa en perill el treball del professional**, tot i que, posen més èmfasi en altres disciplines i deixant en última instància el Treball Social, com a una de les professions afectades.

“Els voluntariats a vegades posen en perill la nostra professió perquè realitzen tasques de planificar, organitzar alguns tallers, és a dir fan cosa que es feia d’un professional”

(Joan, Voluntari)

“Abans de la crisi penso que no passava però ara, penso que les tasques de professionals han passat a fer-les els voluntaris, ja que no reben subvencions i no tenen diners per contractar professionals”

(Mercè, No voluntària)

“el voluntariat substitueix un professional, jo mateixa al meu voluntariat ho faig, es tindrien que posar més límits entre professional i voluntariat. Ja que jo coordino i això no es voluntariat, el voluntariat és acompanyar”

(Maria, Voluntària)

“afecta més a la professió d’educació social que no pas la nostra, ja que hi haurà la presència del treballador social necessària, en canvi en ves d’haver 4 o 6 educadors n’hi haurà 2 o 3 i la resta seran els voluntaris són els qui cobreixen aquestes places”

(Núria, no voluntària)

“d’alguns professionals es pot presidir però d’un treballador social no, com a molt de un educador, integrador, animador que els poden taxar com un monitor”

(Guillem, no voluntari)

“no dic que el voluntariat no prengui llocs de treball sinó que no substitueix el tècnic del treball social”

(Jordi, no voluntari)

Tot i que la idea centra és que el voluntariat ocupa llocs de professionals, cal destacar que depèn de l’organització en la que es treballi

“crec que hi ha organitzacions que a més de contractar 4 treballador en contracte 2 i la resta de feines les fan el voluntariat”

(Jordi, no voluntari)

“Això depèn de les entitats on he estat fent pràctiques jo, això no passa, hi ha uns límits molt marcats i esta clara fins on arriba el paper del voluntariat i on esta la posició del Treballador Social”

(Aina, no voluntària)

“Potser en les organitzacions grans els límits estan més clars i en canvi a les petites es quan es poden sobrepassar els aquest límits ...”

(Silvia, voluntària)

“hi ha entitats o organitzacions que tenen treballador professionals contractats però tenen un munt de voluntaris, que si no hi seguessin aquests llocs estarien ocupats per treballadors qualificats, no totes però en part crec en la major part si”

(Judith, no voluntària)

I per una altra banda alguns participants pensen que la figura del treballador professional no es veu afectada pel voluntariat.

“el voluntari no substitueix el professional, sinó aquest complementa les tasques dels professionals”

(Maria, voluntària)

“el voluntariat no posa en perill la nostra professió sinó que es posa en perill la professió del treball social des del moment en que no es creu en la nostra professió”

(Marta, voluntària)

“un voluntari no pot ocupar en cap cas un lloc de treball d’una persona que té una formació de 4 anys i més amb aquesta que es tractar amb persones, intervenir amb famílies, no crec que una persona que no hagi estudiat i no té una qualificació mínima, no esta preparada per fer-ho, en tot cas aquesta complementar la tasca del professional”

(Berta, voluntària)

Les **motivacions** principals que porten a fer voluntariat als estudiants de treball social, d’entrada estan vinculades a la solidaritat, sensibilitat social, per una altra part trobem motivacions d’interès personal, recerca d’aprenentatge professional, adquirir experiència i satisfacció, etc.

“qui pensa fer un voluntariat per beneficiar-se cara un futur i no té motivació”

(Marta, voluntària)

“faig voluntariat perquè tinc sensibilitat pels col·lectius més vulnerables ”

(Silvia, voluntària)

“jo faig voluntariat perquè des del primer moment me vaig enamora de la filosofia del projecte, si que es veritat que ara que en faig, soc conscient que amb el voluntariat adquireixo experiència i que en un futur m’obrirà portes en el món laboral”

(Berta, voluntària)

“és cert que la primera motivació per fer un voluntariat esta relacionada amb la sensibilitat social o perquè tens interès en un col·lectiu en especial, però quan et plantejes fer voluntariat també penses amb lo que et pot aportar cara el futur”

(Aitor, Voluntari)

Un dels principals motius pel qual els universitaris de Treball Social no fan voluntariat és degut la prioritització que cadascú fa del seu temps, però en cap cas, és perquè la figura del voluntariat substitueixi la nostra professió.

“no faig voluntariat perquè no vull i perquè prioritzo, potser quan acabi la carrera ja en faré”

(Núria, no voluntària)

“prioritzo molt, primer acabo la carrera, quan acabi la carrera segurament no trobaré feina, que faré?”

Estudiar una altra carrera,? No, ja faré un voluntariat”

(Marina, no voluntària)

“no es per tant el temps, sinó per la falta d’interès, por a comprometre i per la implicació que això comporta, per exemple un divendres a la tarda i que un dia o varies setmanes hakis de dir que no, doncs ja no ho faig”

(Guillem, no voluntari)

El fet de que **no s’identifiquin amb el perfil** d’algunes entitats no implica que no facin voluntariat. Encara que, no descarten que si el perfil fos més del grups d’iguals, es podrien compartir més coses, inclús alhora de participar en esdeveniments no seria un handicap si hi hagués més gent jove.

“no crec que sigui un impediment, qui diu que dels més grans no es pot aprendre”

(Ivan, voluntari)

“penso que no es un impediment per fer voluntariat, però si que per exemple en el meu taller totes som universitàries, si que hi ha perfil de gent gran els altres programes, si que es veritat que quan hem d’anar a un sopar hi anem però perquè som unes quantes sinó potser si tingués que anar sola no hi aniria, ja que son molt més grans”

(Andrea, voluntària)

“si te fas molt millor, perquè si són de la mateixa franja de edat compartiràs més coses inclús hi quedaràs per prendre algun refresc, en canvi si són més grans ja ho faràs”

(Silvia, voluntària)

7. DISCUSSIÓ DELS RESULTATS

Després de la descripció de les dades quantitatives i qualitatives obtingudes, dels qüestionaris i els grups de discussió, es pretén contrastar o verificar, les hipòtesis s'havien plantejat en un primer moment.

Pel que fa a la principal hipòtesis *els estudiants de Treball Social de la Universitat de Lleida no realitzen voluntariat en entitats del Tercer Sector*, és quelcom indubtable, perquè el percentatge de les persones que realitzen voluntariat és molt baix en comparació de les que no en fan.

Cal dir que un dels motius pels quals manifesten que no fan voluntariat és la manca de temps. No obstant, com s'ha pogut observar més de la meitat del percentatge de participants que no realitzen voluntariat, no realitzen cap treball remunerat. En canvi més de la meitat dels estudiants que fan voluntariat troben temps suficient per compaginar els estudis amb el treball i fer una activitat voluntària.

Tot i que una minoria dels estudiants de Treball Social, realitzin voluntariat, la gran majoria dels alumnes manifesta conèixer la figura del voluntariat i haver-se plantejat realitzar alguna activitat voluntària.

Respecte a la hipòtesi que *les entitats del Tercer Sector i la Universitat no consideren els estudiants com a col·lectiu pioner a l'hora de realitzar voluntariat, ja que gairebé no realitzen campanyes informatives i, per tant, els estudiants de Treball social no saben quin procés han de seguir per realitzar un voluntariat*, s'ha pogut verificar, atès que alguns dels estudiants no realitzen voluntariat perquè no saben quin recorregut han de seguir per arribar-hi, tot i així, els que en fan també han considerat que seria de gran importància que ho fessin, perquè en el seu moment a ells els hi hauria agradat tenir aquesta informació, ja que, pot ser una possible font per poder motivar a més joves universitaris a realitzar-ne.

El llarg de la representació de les dades s'ha pogut desmentir la idea que a priori s'havia plantejat de què un dels *motius pel qual no es realitzava voluntariat és perquè no s'identifiquen amb el perfil que actualment està realitzant activitats voluntàries*, de manera que la majoria han afirmat que si el perfil fos més jove, és evident que podrien compartir més aspectes, com per exemple, activitats d'oci, però no és un motiu que impedeixi realitzar una activitat

voluntària, considerant que les persones més grans són molt sabies, de les quals poden enriquir-se dels coneixements i experiències.

Una altra hipòtesi que durant l'anàlisi de dades s'ha pogut desmentir és que els *estudiants de treball social no fan voluntariat perquè consideren que la figura del voluntariat posa en perill el treball del professional*, és cert que la major part dels participants consideren que la figura del voluntariat posa en perill la professió dels tècnics, però això no és un impediment per poder realitzar-ne. Ara bé, opinen que la figura del treballador social és la que menys afectada es veu pel voluntari, ja que consideren que afecti en una primera instància la nostra professió.

No obstant, els principals motius pels quals la gent no fa voluntariat en primera instància per manca de temps, tot i així al llarg de l'anàlisi es pot observar que no és qüestió de temps sinó de prioritització i organització de cada estudiant.

Conforme un estudi de Lammers (1991) on manifesta que els voluntaris cerquen la satisfacció en la realització de les tasques, una experiència agradable amb altres voluntaris i l'aprenentatge d'habilitats instrumentals, concloent que el principal al·licient no era ajudar als demés. (Chacón i Venecia, 2002:39) podem observar que en la present investigació es demostren motivacions molt similars pel que als estudiants de treball social, vist que realitzen voluntariat, primerament perquè tenen sensibilitat pels temes d'interès social, seguidament perquè tenen necessitat d'ajudar als altres, a més d'aproximar-se a la realitat estudiada, adquirir coneixements, agafar experiència i fer currículum.

Finalment, observem que també s'ha pogut desmentir la hipòtesi que afirmava *que els estudiants de Treball Social no perceben la importància que pot tenir per la seva formació fer un voluntariat en el camp social*, vist que la majoria consideren i valoren que és quelcom positiu i favorable compaginar els estudis universitaris amb una acció voluntària, perquè t'ajuda a créixer com a persona, a descobrir-te més a fons. També permet conèixer la realitat estudiada amb més profunditat, posar en pràctica la teoria que s'obté mitjançant la formació, és a dir, permet complementar la teoria amb la pràctica. Així com, agafar experiència professional, adoptar noves habilitats i aprendre a resoldre diferents situacions que es puguin donar.

Pel que s'ha pogut veure al llarg de l'estudi, l'acció voluntària als estudiants que la realitzen, és quelcom gratificant, és una acció que satisfà a la majoria de les persones que la realitzen i gairebé no provoca angoixa. Per aquest fet, la major part dels estudiants que fan voluntariat, intenten motivar a la resta de persones perquè provi de fer un voluntariat.

Davant d'aquesta hipòtesi apareix una contradicció, ja que, tot i percebre que realitzar voluntariat és de gran importància per poder millora la formació acadèmica, la majoria dels estudiants consideren que la figura del voluntari posa en perill algunes de les professions relacionades en l'àmbit social.

8. CONCLUSIONS

Per acabar, el present treball que s'ha centrat en conèixer el nivell de participació dels estudiants de Treball Social de la Universitat de Lleida, en l'àmbit del voluntariat, i també identificar els motius i incentius que fan que les persones realitzin o no voluntariat.

Després d'haver presentat les dades, havent fet la comprovació de les hipòtesis, i tenint clar quin és l'objecte d'estudi, es poden extreure les conclusions, i si es considera oportú, exposar possibles propostes d'estudis que estiguin relacionats amb la present investigació.

Abans d'aprofundir en les conclusions, és necessari senyalar, que la present investigació a priori estava prevista que es realitzés en un termini de 7 mesos aproximadament, però malauradament per diversos imprevistos, la durada d'aquests ha estat de 4 mesos. Arran de les dificultats i el poc marge de temps, l'objecte d'estudi s'ha centrat amb els estudiants de Treball Social, ja que era una mostra de fàcil accés.

Tot i que l'acceptació dels professors per cedir-me un determinat temps de la seva assignatura per poder passar els qüestionaris, va ser ràpida, no va ser així amb els grups de discussió, ja que la participació activa d'aquests va ser baixa.

Encara així, després dels resultats obtinguts en l'anàlisi de dades, podem concloure que el voluntariat no és un estímul pels estudiants de Treball Social de la Universitat de Lleida. Vist que, el percentatge de participació en l'àmbit del voluntariat és molt inferior als que no en fan dels que sí.

Un dels motius perquè els estudiants de treball social no fan voluntariat, és perquè no saben com organitzar el seu temps, sinó que prioritzen altres activitats abans que realitzar un voluntariat.

A més, un altre motiu pel qual els estudiants no realitzen voluntariat, és perquè les entitats del Tercer Sector no tenen en compte els universitaris com a perfil de voluntari, vist que no realitzen xerrades informatives a les universitats, i si fan campanyes de publicitat, la informació no arriba als estudiants, almenys els alumnes de Treball Social.

Tot i que, el principal motiu pel qual es considera que els estudiants no fan voluntariat, no és la manca de temps, ni la falta d'informació, encara que així ho manifestin, ja que si es fa una comparativa amb els alumnes que si en fan, podem observar que més de la meitat està compaginant el voluntariat, amb els estudis i el treball, per tant, podríem afirmar que no és una qüestió per falta de temps i prioritització, sinó d'interès personal de cadascú.

També considero necessari destacar que durant el desenvolupament del treball de camp, s'ha pogut apreciar una diferència en la predisposició que han manifestat els estudiants que realitzen voluntariat dels que no, per tant, una conclusió que podem extreure en aquesta investigació és que els estudiants que realitzen voluntariat davant d'aquest treball han estat més predisposats a participar, vist que han estat més compromesos, ja que gairebé ningú ha desdit en últim moment, en canvi pel que fa les persones que no realitzen voluntària, han demostrat tenir menys interès i compromís alhora de col·laborar.

En definitiva, els estudiants de treball social de la universitat de Lleida, gairebé no fan voluntariat, ja que prioritzen altres aspectes. Del poc percentatge d'estudiants que en fan, les motivacions han estat tant extrínseques com intrínseques de manera que, en un futur aquesta activitat els pugui afavorir en diferents aspectes, ja sigui en la pràctica professional, a escala personal, entre altres, és a dir, el principal al·licient ha estat per ajudar als altres, però la decisió de fer-ho o no ha anat lligada amb una segona intenció. Cal destacar també, que el col·lectiu on més participen és el d'infància i adolescència tenint present que la principal activitat voluntària que realitzen és fa al cau o l'esplai, com a monitors. Tot i que es pot considerar, com a voluntariat, en comparació a la participació dels col·lectius vulnerables, és minoritària. Per tant, ens trobem que els estudiants de Treball Social, estan poc vinculats amb les activitats voluntàries, penso que aquesta perspectiva hauria de canviar, tant des de les entitats com dels mateixos estudiants.

Aquests ha estat el primer estudi que s'ha plantejat identificar quin és el grau de participació que tenen els estudiants de Treball Social vers el voluntariat, així com quines són els motius d'aquests.

Per completar aquest apartat una possible línia d'investigació que podria plantejar és conèixer les diferències acadèmiques i personals entre els estudiants de Treball Social que fan voluntariat amb els que no.

Finalment, una altra possible línia d'investigació que es podria realitzar és la comparació del percentatge dels estudiants universitaris de Treball Social amb un altra carrera que no tingui relació amb el camp social, per tal de comprovar si hi ha un augment o no.

9. BIBLOGRAFIA

Chacón, F. i Vecina, M.(2002); *Gestión Del Voluntariado*. Análisis e intervención social. Madrid. Síntesis, S.A.

De la Red, N (1993) *Aproximaciones al Trabajo social*. Consejo General de Colegios Oficiales de Diplomados en Trabajo Social y Asistentes Núm3. Madrid Siglo veintuno de España S.A

De Lorenzo, R; López, A; (2012) *Trabajo Social, Tercer Sector e Intervención Social* . Madrid: Universitas, S.A.

Edis, Equipo de Investigación Sociológica, S.A. *Anuario del Tercer Sector de Acción Social en España*. Madrid. Fundacion Luis Vives, 2012

Galindo, A (2005) *Voluntariado y Sociedad participativa* . Publicaciones Universidad Pontificia de Salamanca.

Gómez, P; Mielgo E, (1989), *Voluntariado y Trabajo Social*. Cuadernos de Trabajo social: Revista científica complutenses, nº 2. Universidad Complutense Madrid (p. 79-89)
Disponible: <http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=304006>

Iniciativa Social y Estado de Bienestar (2004) Consultat: 20.04.2015.
Disponible:<http://www.iniciativasocial.net/voluntariado.htm>

Montagut, T. (Coord.); Zubero I.; Petrus, A.; Orduna, G. ; García A.; García- Roca, X.(2003). *Voluntariado: la lógica de la ciudadanía*. Barcelona, Editorial Ariel S.A

Mendiluce, J. M.; (1999): *La cooperación social y el voluntariado*, en Pérez Serrano, G.(Coord.): Administraciones públicas y movimientos sociales. Sevilla. Consejería de Relaciones con el Parlamento. Junta de Andalucía.

Mora Rosado, S. (1996) : *El fenómeno del voluntariado en España: aproximación a la evolución del término (De la opacidad a la mitificación)*, en Documentación Social, n 104. Madrid, págs. 115-128.

Observatorio del Voluntariado (2013): *Así Somos: El perfil del voluntariado social en España*. Madrid: Plataforma del Voluntariado.

Orantes, R; Aragón, N; (2006). *Actividades, programación, habilidades y coordinación del voluntariado del S.XXI*. Jaén: Formación Alcalá.

Plataforma de Voluntariado. (2008). *El perfil del voluntariado la Plataforma del Voluntariado de España*. Madrid: Plataforma de Voluntariado

Plataforma del Voluntariado de España. (2011). *Diagnóstico de la situación del Voluntariado de acción social en España*. Madrid: Ministerio de Sanidad Política.

Rubí, C., (1991) *Introducción al Trabajo Social*. Barcelona: La llar del llibre, S.A.

Rubio, M.J.; Varas, J.; (1997) *El análisis de la realidad en la intervención social*. Metodos y técnicas de investigación. Madrid : CCS

Ruiz Olabuénegas, J.I; (1996) *Metodología de la investigación cualitativa*. Bilbao: Universidad de Deusto.

Ruiz Olabuénaga I, (2001) *El voluntariado en España*, en Documentación social n. 122 . Universidad Deusto. Pàgs. 67-83.

Sancho, J (2014) *Com escriure i presentar el millor treball acadèmic*. Guia pràctica per a estudiants i professors. Vic: Eumo.

Sastre, P; Corral Busto, J; García Brun I; García de Oteyza M; (2003) *Voluntariado Social*. Madrid: Centro de estudios Ramón Areces, S.A

Tavazza, L (1995). *El nuevo rol de voluntariado social*. Madrid: Lumen.

Taylor, S.J., Bogdan, R. (1986), *Introducción a los métodos cualitativos*. Buenos Aires: Paidós

Valles, M (1999). *Técnicas cualitativas de investigación social. Reflexión metodológica y práctica profesional*. Madrid: Síntesis.

Velloso De Santisteban, A. (1999). *Guía crítica del voluntariado en España*. Madrid: Espasa Calpe.

Zubero, I; (1999): El papel del voluntariado en la Sociedad actual, en Martínez, J.; García, A. (Coord.): *El voluntariado: regulación jurídica e institucionalización social*. Zaragoza: Egido.

ANNEX

Annex 1.**EL VOLUNTARIAT I ELS ESTUDIANTS DE TREBALL SOCIAL**

Sóc estudiant de 4t curs de treball social, actualment estic realitzant el treball final de grau, amb el qual es pretén conèixer el grau de participació que tenen els estudiants de treball social de la universitat de Lleida en l'àmbit del voluntariat. Perquè això sigui possible necessito que em contesteu aquest qüestionari.

✓ DADES PERSONALS**• Sexe:**☐

Home

☐

Dona

• Edat: _____**• Curs en què et trobes?**☐

1r

☐

2n

☐

3r

☐

4t

• A més d'estudiar realitzes algun treball remunerat?☐

No

☐

Sí

❖ *En cas de que la **RESPOSTA AFIRMATIVA**. En quina freqüència ho fas?*

☐ Jornada completa

☐ Mitja jornada

☐ Altres: _____

✓ **VOLUNTARIAT**

1. Coneixes la figura del voluntariat ?

☐ No

☐ Sí

2. T'has plantejat fer alguna tasca de voluntariat ?

☐ Sí

☐ No

3. Realitzes algun voluntariat?

☐ No

☐ Sí

(En cas de resposta negativa, passa a l'apartat A i en cas d'afirmativa passa a respondre les preguntes de l'apartat B)

A. NO FAIG VOLUNTARIAT

4. Perquè no realitzes voluntariat?

☐ No tinc temps.

☐ No em motiva.

☐ La figura del voluntariat posa en perill el treball del professional

☐ No tinc informació i no sé com fer-ho

☐ Altres: _____

B. FAIG VOLUNTARIAT

5. Quina ha estat la teva principal motivació que ha portat a realitzar el voluntariat?

- ☐ Per ajudar a les persones més necessitades.
- ☐ Tens sensibilitat pels temes d'interès social.
- ☐ Per créixer com a persona.
- ☐ Per tenir un primer contacte amb la realitat estudiada
- ☐ El voluntariat pot obrir les portes al món laboral.
- ☐ Per adquirir experiència i per fer currículum.
- ☐ Altres :

6. Des de quan realitzes la tasca de voluntariat?

- ☐ Un Any
- ☐ Menys d'un any
- ☐ Més d'un any . Quants? _____

7. Amb quina freqüència realitzes aquesta tasca?

- ☐ Un cop a la setmana
- ☐ Un cop al mes
- ☐ Un cop cada dos setmanes
- ☐ Dos cops a la setmana
- ☐ Cada dia
- ☐ Altres:

8. Amb quin col·lectiu realitzes el voluntariat ?

- ☐ Exclusió social
- ☐ Salut Mental
- ☐ Discapacitats
- ☐ Infància i adolescència
- ☐ Immigració
- ☐ Drogodependències
- ☐ Altres: _____

9. Creus que el voluntariat t'ajuda a formar-te en el teu futur professional?

- ☐ Sí
- ☐ No

❖ *En cas de que la **RESPOSTA AFIRMATIVA**.*

De quina manera? _____

10. La tasca com a voluntari/a?

VOLUNTARIAT	MOLT	BASTANT	POC	GENS
Et satisfà				
T'angoixa				

11. El voluntariat t'ajuda a créixer com a persona?

- ☐ Molt
- ☐ Bastant
- ☐ Poc
- ☐ Gens

12. Procures motivar altres persones al voluntariat?

- ☐ No
- ☐ Sí

MOLTES GRÀCIES !!